

Рецензия, написана от член на научно жури,
за придобиване на образователна и научна степен „доктор“
в СА „Д. А. Ценов“ – Свищов

Рецензент: доц. д-р Здравко Георгиев Любенов, катедра “Международни икономически отношения“ при С.А. „Д. А. Ценов“ – гр. Свищов

Автор на дисертационния труд: задочен докторант Иван Василев Иванов, докт. № D020315129, зачислен към катедра „Международни икономически отношения“ при С.А. „Д. А. Ценов“ – гр. Свищов,

Тема на дисертационния труд: Въздействие на енергийните борси върху функционирането на енергийния пазар в Европейския съюз

I. Общо представяне на дисертационния труд:

1. предмет: на изследването е въздействието на енергийните борси върху функционирането на електроенергийния пазар в ЕС;
2. обем: 145 страници;
3. структура (увод, изложение и заключение): въведение, три глави и заключение;
4. използвана литература: 83 източника на български и английски език;
5. приложения: два броя.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд.

1. Преценка на актуалността на разработвания в дисертацията научен проблем и формулираните: предмет и обект, докторска теза, изследователски цели, задачи и методи на изследване, яснота и аргументираност на идеите, откроеност на новостите

Актуалността на темата се подчертава от факта, че дисертационният труд е посветен на изключително важен проблем – влиянието на енергийните борси върху интегрирания европейски енергиен пазар. През последните десетилетия се констатира ясно изразена тенденция към промяна на неговата структура. Тези изменения са вдъхновени от стремежа към нарастване на дела на електроенергията, произведена от възобновяеми енергоизточници и внедряването на иновациите и новите технологии. Промяната рефлектира върху цената на електроенергията и факторите, които

въздействат върху нейното формиране. Безспорно тук тряба да се отчете важността на борсите като съществена част от енергийните пазари.

В литературата са разгледани различни аспекти от проблема за въздействието на енергийните борси върху енергийния пазар, но липсва (*доста ясно изразено в специализираната литература на български език*), задълбочено изследване върху *протичането на тези процеси, тенденциите и възможностите, вследствие на тях*.

В този контекст, *настоящата разработка може да се определи като едно навременно изследване, което инкорпорира в себе си както теоретичните основи, така и практико-приложните опорни точки за научно осветяване на въздействието на енергийните борси върху енергийния пазар*.

Обект на изследване е енергийният пазар на Европейския съюз (ЕС).

Предмет на изследване е въздействието на енергийните борси върху функционирането на електроенергийния пазар на равнище ЕС.

Целта е да се анализира въздействието на енергийните борси върху функционирането на енергийния пазар в ЕС.

Задачите на дисертационния труд са формулирани съобразно поставената цел и са намерили своята реализация в разработката.

Основната изследователска теза е логична и насочва аналитичния фокус в изложението, за да отговори адекватно на необходимите изисквания на концептуалната част и организирания емпиричен материал.

Използваните научни методи на изследване са адекватни на разглежданата проблематика.

В дисертационния труд е постигната яснота и аргументираност на идеите. Личи недвусмислено приноса на автора.

2. Анализ на степента на разработеност на изследваната проблематика от други учени и доколко е отразено собственото отношение на автора по разглежданите въпроси

Проблематиката, засягаща енергийните борси и функционирането на енергийния пазар в Европейския съюз, е застъпена в научните творби на много учени. Основните им достижения са отразени в дисертационния труд. Същевременно с това личи и собствената позиция на автора.

3. Мнение за обема на дисертационния труд

Обемът на дисертационния труд е достатъчен за подобен вид разработка и покрива всичките й изискуеми елементи.

4. Мнение за качеството и броя на предложения илюстративен материал – схеми, графики, таблици и др.

Дисертационният труд е добре онагледен чрез широка гама от използвани средства.

5. Отношение по научната, езиковата и стиловата редакция – издържаност на научния апарат, наличие на отклонения, повторения, на логически противоречия, съразмерност на частите и т. н.

Личи прецизност при използвания научен апарат. Не се забелязват повторения, логически противоречия и несъразмерност на частите.

6. Преценка на коректността и необходимостта от статистическа обработка на емпирични данни – изчислителни процедури, значещи цифри и др.

Статистическата обработка на емпиричните данни е извършена коректно.

7. Мнение доколко кандидатът е спазил правилата на научната етика (некоректно цитиране на литературните източници, публикуване на един и същ ръкопис на различни места, плагиатство, новият проблем „copy-paste“ в научното творчество)

Авторът на дисертационния труд е спазил правилата на научната етика.

8. Мнение доколко авторефератът отразява точно и пълно труда.

Авторефератът отразява точно и пълно дисертационния труд.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд.

1. Съдържа ли предлаганият текст развитие на съществуващи и/или издигане на нови научни идеи и резултати с мнение за тяхната значимост

Основните научни приноси на представеното в дисертацията изследване се изразяват в следното:

- Задълбочено систематизиране и анализиране на изследванията върху същността на политиката на ЕС в областта на енергетиката.

- Извеждане на концептуалната рамка на параметрите на електроенергийния пазар в ЕС и нейното анализиране.
- Изясняване на съвременните реформи и либерализация на електроенергийния сектор в ЕС.
- Изграждане на подход за изследване на енергийните борси като част от енергийния пазар в ЕС.
- Задълбочен анализ на факторите на въздействие на енергийните борси върху функционирането на електроенергийния пазар в ЕС.
- Формулиране на индекс измерващ въздействието на енергийните борси върху функционирането на енергийния пазар в ЕС – EXIEM (Energy eXchange Impact on Electricity Markets).

Дисертационния труд *доразвива идеи на изследователи в разглежданата проблематика*. Наред с това личат и оригинални хрумвания.

2. Има ли данни, че предложените идеи и резултати вече са намерили отзук и признание в специализираната научна литература

Авторовите виждания са намерили отражение в четири статии и два доклада представени на научни форуми, което показва наличието на разпространение на резултатите от научното изследване.

IV. Критични бележки, въпроси и препоръки по дисертационния труд.

Бих помолил автора на дисертационния труд, при защитата му, да представи накратко своето виждане за реалистичен сценарий относящ се до развитието на процесите на въздействие на енергийните борси върху функционирането на енергийния пазар в ЕС.

V. Обобщено заключение и становище.

Считам, че формулираните цел и задачи в дисертационният труд са постигнати. Прочитането му оставя впечатление за познаване същността на проблемите и за прилагане на научни походи при тяхното анализиране и изследване. *Разработката е в завършен вид и отговаря на изискванията за написване на този вид научен труд.*

С пълна убеденост давам своята положителна оценка за дисертационния труд на тема: *Въздействие на енергийните борси върху функционирането на енергийния пазар в Европейския съюз* и препоръчвам на останалите уважавани членове на научното жури да гласуват за присъждане на образователно-квалификационна и

научна степен „доктор” по научна специалност 05.02.10. „Световно стопанство и международни икономически отношения” на *Иван Василев Иванов, докт.* № D020315129 – задочен докторант към катедра „Международни икономически отношения“, СА „Д. А. Ценов“ – Свищов.

Дата: 12.05.2021 г.

Рецензент:

(доц. д-р Здравко Любенов)